KANSANELÄKELAITOS
Etuuspalvelut
Lakiyksikkö

9.10.2017

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta 11.10.2017 / HE 121/2017 vp

Kansaneläkelaitoksen asiantuntijalausunto

Eduskunnan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on pyytänyt Kansaneläkelaitokselta (jäljempänä Kela) kirjallisen asiantuntijalausunnon hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta.

Ehdotetun lain mukaan työttömänä aloitettu yritystoiminta ei neljän ensimmäisen kuukauden aikana estäisi työttömyysetuuden saamista. Muutoksen tavoitteena on kannustaa työnhakijoita aloittamaan yritystoiminta. Liikkuvuusavustuksen alaa on tarkoitus laajentaa niin, että avustuksen voisi saada osa-aikatyön perusteella ilman työaikarajaa. Lisäksi avustusta voitaisiin maksaa, jos työn aloittaminen edellyttää osallistumista työhön liittyvään koulutukseen. Liikkuvuusavustusta koskevien muutosten tavoitteena on lisätä työnhakijoiden alueellista liikkuvuutta.

Kela pitää esitettyjä muutoksia ja niiden tavoitteita kannatettavina. Yritystoiminnan aloittamisen kynnys todennäköisesti madaltuu, kun uhkana ei ole työttömyysetuusoikeuden välitön menettäminen. Liikkuvuusavustuksen maksaminen myös työhön liittyvän koulutuksen ajalta on perusteltua, koska jo koulutukseen osallistuminen edistää työllistymismahdollisuuksia.

Alla on eriteltynä muutamia esitykseen liittyviä huomioita etuuden toimeenpanon näkökulmasta.

Työttömänä aloitettu yritystoiminta

Alkavasta yritystoiminnasta saatavien tulojen selvittäminen etuuden sovittelua varten voi joissakin tapauksissa olla hankalaa. Ehdotettujen yrittäjiä koskevien muutosten myötä yritystulojen sovittelutapaukset lisääntyisivät, vaikka todennäköistä on, että kaikissa tapauksissa alkavasta yritystoiminnasta ei neljän kuukauden aikana vielä synny työttömyysetuuden kanssa soviteltavaa tuloa.

Liikkuvuusavustus

Kela esitti hallituksen esitysluonnoksen lausuntokierroksella selvitettäväksi, mitä vaikutuksia olisi, jos liikkuvuusavustuksen hakemista koskevaa säännöstä muutettaisiin niin, että liikkuvuusavustusta voisi hakea myös työn jo alettua. Hallituksen esitykseen on nyt otettu säännös, jonka mukaan liikkuvuusavustukseen sovellettaisiin lähtökohtaisesti, mitä työttömyysturvalaissa säädetään työttömyysetuudesta. Tämän johdosta liikkuvuusavustusta voisi jatkossa hakea takautuvasti kolmen kuukauden ajalta samoin kuin työttömyysetuutta. Kela pitää esitettyä muutosta hyvänä.

POSTIOSOITE
PL 78
00381 Helsinki

KÄYNTIOSOITE
Höyläämötie 1 a B
00380 Helsinki

SÄHKÖPOSTI
etunimi.sukunimi@kela

PUHELIN
020 634 11

Esityksen mukaan liikkuvuusavustusta maksettaisiin osa-aikatyön ajalta vain tosiasiallisilta työpäiviltä. Tämä edellyttää työttömyysetuuden maksajilta osa-aikatyötä tekevien liikkuvuusavustuksen saajien seurantaa. Tosiasiallisten työpäivien selvittäminen on yksinkertaista silloin, kun henkilö hakee liikkuvuusavustuksen lisäksi soviteltua työttömyysetuutta, sillä työttömyysetuutta saadakseen henkilön tulee jälkikäteen ilmoittaa tekemänsä työpäivät etuuden maksajalle. Kaikki osa-aikatyötä tekevät henkilöt eivät kuitenkaan välttämättä hae soviteltua työttömyysetuutta. Heidän kohdallaan Kela on päättänyt luottaa henkilön omaan ilmoitukseen toteutuneista työpäivistä. Ilmoituksen saatuaan Kela voi tarvittaessa neuvoa henkilöä hakemaan myös työttömyysetuutta.

Antti Ristimäki
lakimies

Etuuspalvelujen lakiyksikkö
Toimeentuloturvaetuuksien osaamiskeskus